Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Факультет суспільно-гуманітарних наук
Кафедра політології та соціології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-педагогіч
та навчальної роботи
_____ О.Б.Жильц
«____» _____ 2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Технології врегулювання конфліктів»

для студентів

спеціальності	С2 «Політологія»
освітнього рівня	другого (магістерського)
освітня програма	2.С2.00.01 Політичні технології та консультування

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Код ЄДРПОУ 45307965
Програма № 2345/26
Начальник відділу моніторингу якості освіти

Київ – 2026

Розробники:

Костюк Тетяна Олександрівна, доктор наук з державного управління, доцент, професор кафедри політології та соціології факультету суспільно-гуманітарних наук Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

Викладачі:

Костюк Тетяна Олександрівна, доктор наук з державного управління, доцент, професор кафедри політології та соціології факультету суспільно-гуманітарних наук Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри політології та соціології факультету суспільно-гуманітарних наук
Протокол від **“19” січня 2026 року № 7.**

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої-професійної програми
“19” січня 2026 року

Гарант освітньої-професійної програми (підпис) Л. В. Чупрій

Робочу програму перевірено **“19” січня 2026 року**

Заступник декана В.М.Завадський

Пролонговано:

на 20___/ 20___н.р. _____(_____), «___»_____20___р., протокол № __

на 20___/ 20___н.р. _____(_____), «___»_____20___р., протокол № __

на 20___/ 20___н.р. _____(_____), «___»_____20___р., протокол № __

на 20___/ 20___н.р. _____(_____), «___»_____20___р., протокол № __

1. Опис навчальної дисципліни «Технології врегулювання конфліктів»

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	дисципліна, яка забезпечує формування фахових компетентностей обов'язкової частини НП	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	4 / 120	
Курс	1	-
Семестр	2	-
Кількість змістових модулів з розподілом:	4	
Обсяг кредитів	4	-
Обсяг годин, в тому числі:	120	-
Аудиторні	32	-
Модульний контроль	8	-
Семестровий контроль		-
Самостійна робота	80	-
Форма семестрового контролю	Залік	-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – ознайомлення студентів із сучасними теоретичним і практичним забезпеченням сфери управління конфліктами, технологіями їх врегулювання чи трансформації, як в мирний час, так і під час гострої фази. Велику увагу приділено контролю за розумінням типології конфліктів, їх періодизації та інструментів управління через прийняття та реалізацію відповідних політичних рішень.

Дисципліна спрямована на формування таких фахових (професійних) програмних компетентностей освітньої програми підготовки:

ЗК-02	Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.
ЗК-04	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК-05	Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.
ЗК-06	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
ЗК-07	Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.
ЗКу-09	Здатність працювати самостійно та в команді

СК-01	Усвідомлення природи та значення політики як специфічного виду людської діяльності та особливої сфери пізнання, включаючи розвиток уявлень про політику та її сучасні інтерпретації.
СК-03	Критичне осмислення проблем та принципів функціонування та закономірностей розвитку влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, ґендерної політики, світової політики та політики окремих країн та регіонів.
СК-04	Здатність комплексно аналізувати владу та урядування, політичні системи, інститути та режими, політичні процеси та політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.
СК-05	Спроможність комплексно використовувати нормативну та емпіричну політичну теорію, методологію політичних досліджень та прикладного політичного аналізу.
СК-06	Здатність використовувати широкий спектр концептів і методів для інтерпретації та аналізу політики на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.
СК-07	Спроможність ефективно виконувати політико-організаційні, експертно-аналітичні та консультаційні функції на національному та міжнародному рівні.
СКу-08	Здатність до аналізу та експертизи соціально-політичної ситуації в суспільстві, державах та регіонах; системно оцінювати політичний процес, політичні конфліктні та кризові ситуації.
СКу-09	Спроможність здійснювати комунікацію у різних сферах політичної діяльності, проводити політичні консультації на різних рівнях державних і недержавних організацій та установ для прийняття управлінських рішень.

3. Результати навчання за дисципліною:

РН-01	Застосовувати для розв'язування складних задач політології розуміння природи та значення політики як специфічного виду людської діяльності та особливої сфери пізнання, включаючи розвиток уявлень про політику та її сучасні інтерпретації, особливостей реалізації влади у різних політичних системах, їх соціально-економічного, історичного та соціокультурного контексту.
РН-02	Застосовувати спеціалізовані концептуальні знання з політології, що включаютьсучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності або галузі знань і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень, критичнеосмислення проблем у галузі та на межі галузей знань.
РН-03	Вільно спілкуватись усно і письмово українською та англійською мовами при обговоренні професійних питань, досліджень та інновацій в сфері політології.
РН-04	Приймати ефективні рішення з питань політики, політичних наук і дотичних проблем, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати розвиток політичних процесів; визначати фактори, що впливають на них і на досягнення поставлених цілей; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки політичних рішень.
РН-05	Планувати, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог.
РН-07	Здійснювати управління складною діяльністю у сфері політики, політології та у ширших контекстах, розробляти плани і заходи з їх реалізації, забезпечувати якість освіти, оцінювати ефективність і результативність діяльності.

РН-08	Розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проєкти у сфері політології та з дотичних до неї міждисциплінарних напрямів з урахуванням методологічних, економічних, соціальних, правових та етичних аспектів.
РНу-09	Конструювати методологічний дизайн, розробляти програму та виконувати політологічні дослідження з використанням сучасних методів, технологій та інструментарію політичного аналізу.
РНу-10	Здійснювати об'єктивний аналіз та експертизу політичної інформації та якісно її обробляти; надавати замовникам різних рівнів теоретичну, методичну і консультативну допомогу з вивчення та аналізу політичного життя суспільства і давати оцінку прийнятим рішенням та ймовірним ризикам
РНу-11	Застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії при виконанні консультаційних експертно-аналітичних функцій на національному та міжнародному рівнях; залучати до виконання конкретних завдань фахівців-практик та координувати їх роботу.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем		Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Індивідуальні	мкр	
Змістовий модуль I.							
Тема 1. Розуміння конфліктів, їх еволюція.	**9**	2	-	2	-	-	5
Тема 2. Типи і види політичних конфліктів.	**9**	2	2	-	-	-	5
Модульний контроль	**2**	2					
Разом	**20**	**4**	**2**	**2**	**-**	**2**	**10**
Змістовий модуль II.							
Тема 3. Зміст, фази та функції політичних конфліктів та їх характеристики.	**9**	2	2	-	-	-	5
Тема 4. Підходи до управління політичними конфліктами.	**9**	2	-	2	-	-	5
Модульний контроль	**2**	2					
Разом	**20**	**4**	**2**	**2**	**-**	**2**	**10**
Змістовий модуль III.							
Тема 5. Технології політичного посередництва у конфліктах	**14**	2	2	-	-	-	10
Тема 6. Технології трансформації конфліктів.	**14**	2	-	2	-	-	10
Модульний контроль	**2**	2					
Разом	**30**	**4**	**2**	**2**	**-**	**2**	**20**
Змістовий модуль IV.							
Тема 7. Вибір оптимального рішення при розв’язанні конфліктів: раціональні критерії та процедури визначення.	**9**	2	-	2	**-**	**-**	5
Тема 8. Сучасні війни та технології їх припинення	**9**	2	2	-	**-**	**-**	5
Модульний контроль	**2**	2					
Разом	**20**	**4**	**2**	**2**	**-**	**2**	**10**
Семестровий контроль	**залік**						
Загалом	**120**	**16**	**8**	**8**	**-**	**8**	**80**

5. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І

Тема 1. Розуміння конфліктів, їх еволюція (2 год.)

Філософські концепції конфліктогенності у суспільно-політичних відносинах. Теорії конфліктів у міжнародних відносинах.

Первісні форми конфліктів та методи їх врегулювання. Еволюція конфліктів в контексті еволюції суспільних відносин. Еволюція конфліктів в контексті еволюції державно-управлінських відносин та державно-суспільних відносин. Суб'єкти та об'єкти конфліктів. Політичні конфлікти. Конфлікт (політичних) інтересів.

Класичні конфлікти. Сучасні конфлікти.

Тема 2. Типи і види політичних конфліктів (2 год.)

Типологія конфліктів залежно від: 1) суб'єктів (індивіди, групи, держави), 2) ресурсів, 3) структури (вертикальні та горизонтальні), 4) причин (релігійні, територіальні, владні тощо), 5) ступеню публічності (латентні, відкриті), 6) масштабу та локалізації (внутрішньо- та міждержавні конфлікти), 7) форми перебігу (незбройні/ збройні, гібридні конфлікти, війни та ін.), 8) географії поширення, 9) інструментів та методів (інформаційні війни, шантаж, чорний PR), 10) характеру (антагоністичні та неантагоністичні).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ ІІ

Тема 3: Зміст, фази та функції політичних конфліктів та їх характеристики (2 год.)

Елементи конфлікту: сторони, предмет, мотиви, позиції сторін.

Основні фази політичного конфлікту: латентна (зародження), демонстративна (усвідомлення), агресивна (загострення) та батальна (вирішення/пік), які характеризуються боротьбою за владу чи ресурси, суб'єктами (еліти, партії), а також зміною рівня напруги від прихованого незадоволення до відкритого протистояння, що веде до руйнування або зміни соціально-політичних структур.

Позитивні, творчі та негативні функції політичних конфліктів.

Тема 4. Підходи до управління політичними конфліктами (2 год.)

Політичне кризове управління. Основні підходи до управління політичними конфліктами: силовий підхід, реалістичний підхід (метод торгу), компромісний підхід, консенсусний підхід, інтегративний підхід, морально-правовий підхід, інституціоналізація легітимізація.

Технології та стратегії впливу:

1. Відсторонення (уникнення): Ігнорування або відстрочення вирішення конфлікту.
2. Поступка: Здача позицій заради зниження напруги.
3. Співпраця: Активний пошук спільного рішення, що задовольняє інтереси всіх сторін.
4. Використання санкцій: Застосування заохочень або покарань для контролю за поведінкою.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III

Тема 5. Технології політичного посередництва у конфліктах (2 год.)

Основні стратегії та моделі: фасилітативна медіація; оцінювальна (Evaluative); трансформаційна; інтерес-орієнтовані переговори.

Цифрові та аналітичні технології (на основі Digital Mediation Toolkit від UN Peacemaker): цифрове картографування; аналіз великих даних (Big Data); дистанційні платформи; краудсорсинг.

Процедурні методики: шаттл-дипломатія (човникова); спільні дискусії та приватні сесії; переформатування (Reframing); створення «кошиків» питань.

Тема 6. Технології трансформації конфліктів (2 год.)

Основні групи технологій трансформації конфліктів:

Соціально-психологічні та комунікативні методи: медіація та фасилітація, метод «Трансценд» (Й. Гальтунг), творчі методи.

Структурні та системні зміни: зміна соціальних структур, розбудова миру (Peacebuilding), відновне правосуддя.

Цифрові та сучасні технології (PeaceTech): AI та аналіз даних, віртуальна реальність (VR), дистанційні платформи діалогу.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV

Тема 7. Вибір оптимального рішення при розв'язанні конфліктів: раціональні критерії та процедури визначення (2 год.)

Складові процесу конструктивної трансформації конфлікту (метою є не просто припинення суперечки, а пошук стійкої вигоди для всіх сторін):

1. Раціональні критерії вибору рішення
2. Процедури визначення оптимального рішення
3. Моделі прийняття рішень.
4. Визначення НАОС (BATNA): **Н**айкращої **А**льтернативи **О**бговорюваній **С**тратегії.

Раціональні критерії та процедури визначення : редукція альтернативних варіантів до сукупності «допустимих рішень». Фактор вибору політичних рішень. Головні види вибору рішень. Специфіка та раціональні принципи групового вибору в політиці. Параметри ефективності у виборі оптимального рішення. Методика

багатокритеріального вибору рішення в умовах дефіциту політичної інформації. Визначення та легітимація єдиного рішення.

Тема 8: Сучасні війни та технології їх припинення (2 год.)

Класифікація системних та позасистемних викликів. Типологія сучасних війн та конфліктів (гібридні, нелінійні, інформаційні та ін.). Характер сучасних війн: автономні системи (RAS), інформаційне протиборство, економічний та кібертиск

Використання «дипломатії даних» та ШІ в умовах гібридної війни. Прогностична миротворчість (Predictive Peacebuilding). Цифрова медіація та ШІ-посередники. Дистанційний моніторинг перемиря (через використання супутникових знімків та БпЛА). Технодипломатія (Tech Diplomacy).

6. Контроль навчальних досягнень

6.1 Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за 1	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Кількість одиниць	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекції	1	2	2	2	2	2	2	2	2
Відвідування семінарських занять	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Відвідування практичних занять	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Робота на семінарському занятті	10	1	10	1	10	1	10	1	10
Робота на практичному занятті	10	1	10	1	10	1	10	1	10
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	-	-	-	-	-	-	-	-
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5	1	5	1	5
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
	Разом	-	54	-	54	-	54	-	54
Максимальна кількість балів: 216									
Розрахунок коефіцієнта:60/216=0,28									

6.2 Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Різновидами самостійної роботи є:

- вивчення лекційного матеріалу;
- самостійне опрацювання за відповідними темами окремих питань з навчальної дисципліни;
- робота з рекомендованою основою і додатковою літературою;
- підготовка доповідей, підготовка до обговорень за відповідними темами на семінарських заняттях;
- індивідуальна та групова робота на практичних заняттях;
- підготовка творчих робіт (реферат, есе, виступ на конференції та ін.);
- систематизація теоретичних та практичних знань перед модульними контрольними роботами.

№ з/п	Назва творчих завдань	Кількість годин	
1.	Трансформація конфліктів: процеси від ідентифікації енергії конфлікту до переведення її у конструктивне русло.	10	5

2.	Гібридні війни: походження ідеї та її еволюція	10	5
3	Інформаційні війни, їх об’єкти та особливості ведення	10	5
4	Діпфейки як інструмент пропаганди та нелінійних загроз людству.	10	5
	Разом	**50**	**20**

6.3 Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Навчальні досягнення студентів з дисципліни оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип пооопераційної звітності, обов’язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок, розширення кількості підсумкових балів до 100.

Оцінка за кожний змістовий модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських заняттях, за виконання індивідуальних самостійних завдань, за модульну контрольну роботу. Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в електронному вигляді або з використанням роздрукованих завдань. Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

а) *Методи усного контролю*: робота в малих групах, інтерактивні презентації, індивідуальний контроль, брифінг, дискусія, розгляд проблемних питань, фронтальне (комбіноване) усне опитування, колоквіум, ігрові ситуації, контрольна співбесіда з проблеми модуля, тренінг, підбір власної бібліотеки, складання тез.

б) *Методи письмового контролю:* вхідні тести, практикум, контрольна робота, розробка графіків, таблиць, схем, діаграм, презентація особистого проекту, міні-диктант з визначення термінів, контрольна робота, творчі (дослідницькі) завдання, підготовка письмових відповідей на проблемні питання.

в) *Комп’ютерного (дистанційного) контролю:* мережеве навчання, консультаційного форуму, практичних робіт в асинхронному режимі, навчального проекту (моделювання політичного процесу чи явища) в синхронному режимі, хмарні технології, заняття з представленням знань та умінь моделі кореспондентського навчання, проект з залученням SMART-технологій.

г) *Методи самоконтролю:* уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти

дисципліни (п. 7), де зазначено види контролю і кількість балів за видами. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх

переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано нижче у таблицях.

6.4 Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- *Методи усного контролю*: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, залік. *Методи письмового контролю:* модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, реферат.
- *Комп'ютерного контролю:* тестові програми.
- *Методи самоконтролю:* уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- систематичність відвідування занять;
- своєчасність виконання навчальних і індивідуальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних і індивідуальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності;
- виконання тестових завдань.

6.5 Орієнтовний перелік питань до семестрового контролю:

1. Класифікація та типологія сучасних політичних конфліктів.
2. Системні та несистемні безпекові виклики сучасності.
3. Лінійні та нелінійні війни та ключові вектори їх трансформації.
4. Цифрові та медійні методи деескалації конфлікту.
5. Сучасний мілітаризм, його основні причини, загрози та шляхи подолання.
6. Використання ШІ та ІТ-технологій у процесі трансформації конфліктів.
7. Об'єкти, суб'єкти та інші учасники політичних конфліктів.
8. Роль медіаторів у врегулюванні політичних конфліктів.

9. Потенціал софт та хард пауер у вирішенні сучасних політичних конфліктів.
10. Елементи конфлікту: сторони, предмет, мотиви, позиції сторін.
11. Основні фази політичного конфлікту.
12. Функції політичних конфліктів.
13. Технології посередництва у вирішенні політичних конфліктів.
14. Основні стратегії та моделі фасилітації при вирішенні політичних конфліктів.
15. Використання аналізу великих даних (Big Data) при врегулюванні конфлікту.
16. Краудсорсинг у врегулюванні конфлікту.
17. Процедурні методики врегулюванні конфлікту (шаттл-дипломатія (човникова); спільні дискусії та приватні сесії; переформатування (Reframing); створення «кошиків» питань).
18. Складові процесу конструктивної трансформації конфлікту
19. Визначення НАОС (BATNA): **Н**айкращої **А**льтернативи **О**бговорюваній **С**тратегії.
20. Специфіка та раціональні принципи групового вибору в політиці.
21. Параметри ефективності у виборі оптимального рішення при вирішенні політичних конфліктів.
22. Основні групи технологій трансформації конфліктів.
23. Соціально-психологічні та комунікативні методи: медіація та фасилітація, метод «Трансценд» (Й. Гальтунг), творчі методи.
24. Структурні та системні зміни: зміна соціальних структур, розбудова миру (Peacebuilding), відновне правосуддя.
25. Цифрові та сучасні технології (PeaceTech): AI та аналіз даних, віртуальна реальність (VR), дистанційні платформи діалогу.
26. Назвіть ключових теоретиків трансформації конфліктів та їхній внесок у розвиток концепції.
27. Яка роль «конфліктного потенціалу» та «кризи» у процесі трансформації?
28. Практичні особливості політичного консультування в Україні з 2014 р.
29. Особливості політичного консультування в процесі трансформації гібридних конфліктів.
30. Особливості політичного консультування в процесі перемовного процесу під час повномасштабної війни.
31. Яка роль «конфліктного потенціалу» та «кризи» у процесі трансформації?
32. Поясніть концепцію «миробудівництва знизу вгору» (grassroots peacebuilding). Чому залучення місцевих громад є критичним для трансформації?
33. Опишіть роль посередника (медіатора) у процесі трансформації конфлікту.
34. Практичні особливості регулювання конфлікту в Україні з 2014 р.
35. Особливості перемовного процесу під час повномасштабної війни.

a. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова Оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	**90 – 100** балів	**Відмінно** – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	**82-89** балів	**Дуже добре** – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	**75-81** балів	**Добре** – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	**69-74** балів	**Задовільно –** посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	**60-68** балів	**Достатньо** – мінімально можливий допустимийрівень знань (умінь)
FX	**35-59** балів	**Незадовільно з можливістю повторного складання** – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	**1-34** балів	**Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу** – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична картка дисципліни

Разом: 120 год., з них: лекції – 16 год., семінарські заняття – 8 год., практичні заняття – 8 год., модульний контроль – 8 год., самостійна робота – 80 год., семестровий контроль залік

Модулі (назви, бали)	**Змістовий модуль I** (54 балів)		**Змістовий модуль II** (54 балів)		**Змістовий модуль III** (54 балів)		**Змістовий модуль IV** (54 балів)	
Теми	1	2	3	4	5	6	7	8
Лекції (теми, бали)	Т1 (1 бал)	Т2 (1 бал)	Т3 (1 бал)	Т4 (1 бал)	Т5 (1 бали)	Т6 (1 бал)	Т7 (1 бал)	Т8 (1 бали)
Семінарські заняття (теми, бали)+ відвідування семінарів		С1 (10+1 бали)	С2 (10+1 бали)		С3 (10+1 бали)			С4 (10+1 бали)
Практичні заняття (теми, бали)+ відвідування	Пр1 (10+1 бали)			Пр2 (10+1 бали)		Пр3 (10+1 бали)	Пр4 (10+1 бали)	
Самостійна робота	Самостійна робота до першого модулю (5 балів)		Самостійна робота до другого модулю (5 балів)		Самостійна робота до третього модулю (5 балів)		Самостійна робота до четвертого модулю (5 балів)	

Поточний контроль (вид, бали)	МКР 1 (25 балів)	МКР 2 (25 балів)	МКР 3 (25 балів)	МКР 4 (25 балів)
Семестровий контроль	Залік			

8. Рекомендовані джерела

а) основні:

1. Арон Р. Мир і війна між націями. К.: Юніверс, 2000. 688 с.;
2. Війни інформаційної епохи: міждисциплінарний дискурс: монографія / за ред. В. А. Кротюка. Харків: ФОП Федорко М.Ю., 2021. 558 с.;
3. Вплив війни на соціально-економічні системи: безпековий аспект: колективна монографія / за заг. ред. д.е.н., проф. М.І. Копитко., д.ю.н., проф. З.Р. Кісіль. Львів: ЛьвДУВС, 2024. 394 с.
4. Данильян О. Г., Дзьобань О. П. Сучасна війна: трансформація сенсу в епоху інформаційних технологій. Інформація і право. 2022. № 4 (43). С. 9-22;
5. Данильян О., Калиновський Ю. Війна як форма світоглядного протистояння. VI Міжнародна наукова конференція Харківського національного університету Повітряних Сил імені Івана Кожедуба «Сучасна війна: гуманітарний аспект»: збірник матеріалів, 8 липня 2022 року. Харків: ХНУПС ім. І. Кожедуба, 2022. С. 37-38.
6. Дзьобань О. П., Прудникова О. В. Сучасна війна: трансформація до мережевих форм. Інформація і право. 2022. № 3 (42). С. 21-30;
7. Магда Є. Гібридна війна: вижити і перемогти. К., 2015.;
8. Почепцов Г. Г. Смислові та інформаційні війни: пошук відмінностей. Інформаційне суспільство. 2013. Вип. 18.
9. Рущенко І. Російсько-українська гібридна війна: поглядсоціолога. Х.: ФОП Павленко О.Г. 2015. 266 с.;

Серія філос-політолог. студії. 2015. Вип. 6. С .89-98.

10. Тойнбі А. Дж. Дослідження історії : в 12 т. Київ : Основи, 1996.;
11. Тоффлер Елвін. Третя Хвиля; пер. з англ. А. Євса. Київ : Вид. дім «Всесвіт», 2000. 480 с
12. Требін М. П. Війни в історії людства та їхні наслідки: уроки для України. Вісн. Львів. ун-ту.
13. Цюрупа М. Культура миру проти культури ненависті. Наукові записки ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України. 2018.№3(71). С. 264 – 272.
14. Чуприна Ю. В. Концептуалізація феноменів «війни» та «миру»: етико-культурний вимір. Питання культурології. 2021. № 38. С. 216–225.

б) додаткові:

1. Глобальний індекс миру 2022. URL:https://www.visionofhumanity.org/wp-content/uploads/2022/06/GPI-2022-web.pdf
2. Жекало Г.І. Гібридна війна РФ проти України. *Гілея: науковий вісник.* 2019. Вип 145 (6). С47-51.
3. За Ідентичність і Незалежність. Війна Росії проти України. Книга 1. Київ: Кліо, 2022. 800 с.
4. Кононов І. Теорія масової свідомості: можливості та обмеження в умовах неконвенційної війни (за результатами досліджень на вільній території

Луганської області). *Науково-теоретичний альманах «Грані».* 2018. Т. 21, ґ 5. С. 28–47. doi.org/10.15421/171866.
5. Конституція ЮНЕСКО. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_014#Text (дата звернення: 21.11.23).
6. Макаренко Н. Філософсько-концептуальний вимір категорії «війна» в історії філософсько-політичної думки. URL: http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/2064/1/Makarenko.pdf (дата звернення: 22.11.23).
7. Проноза І.І. Політичний консалтинг в умовах гібридних загроз та інформаційної війни: виклики для демократичних процесів. Політикус. 2024. № 4. С. 89-94. URL: http://politicus.od.ua/4_2024/15.pdf

в) англомовні:

1. Bell S. "Ukraine War: The Battle of Bakhmut Is Not about Seizing Vital Ground – It Is about Maximising Enemy Casualties", Sky News, 13 May 2023, https://news.sky.com/story/ukraine-war-the-battle-of-bakhmut-is-not-about-seizing-vital-ground-it-is-about-maximising-enemy-casualties-12879310;
2. Dawson A., Ball J. Generating democracy: AI and the coming revolution in political communications. London, 2024. URL: https://apo.org.au/sites/default/files/resource-files/2024-01/apo-nid325365.pdf
3. Gressel G. "Beyond the Counter-offensive: Attrition, Stalemate and the Future of War in Ukraine", European Council on Foreign Relations, 18 January 2024, https://ecfr.eu/publication/beyond-the-counter-offensive-attrition-stalemate-and-the-future-of-the-war-in-ukraine/#the-persistence-of-attrition-warfare.
4. Institute for the Study of War and AEI's Critical Threats Project, 20 May 2023, https://www.understandingwar.org/backgrounder/russian-offensive-campaign-assessment-may-20-2023.
5. Lederach, J.P. (1995). Preparing for Peace: Conflict Transformation Across Cultures. Syracuse University Press. ISBN 0-8156-2725-4
6. Lederach, J.P. (2005). The Moral Imagination: The Art and Soul of Building Peace, Oxford University Press. ISBN 0-19-517454-2
7. M. Hernandez and J. Holder, "Defenses Carved into the Earth", *New York Times*, 14 December 2022, https://www.nytimes.com/interactive/2022/12/14/world/europe/russian-trench-fortifications-in-ukraine.html.
8. M. Santora, "For Ukraine, Keeping the Lights on Is One of the Biggest Battles", *New York Times*, 17 November 2022, https://www.nytimes.com/2022/11/17/world/europe/ukraine-electricity-water-infrastructure.html.
9. *New York Times*, "Maps: Tracking the Russian Invasion of Ukraine", 9 June 2023, https://www.nytimes.com/interactive/2022/world/europe/ukraine-maps.html.
10. *Washington Post*, "Miscalculations, Divisions Marked Offensive Planning by U.S., Ukraine", 4 December 2023, https://www.washingtonpost.com/world/2023/12/04/ukraine-counteroffensive-us-planning-russia-war/.

11. Woolley, S. C. (2018). Computational Propaganda : Political Parties, Politicians, and Political Manipulation on Social Media. Oxford University Press.

9. Додаткові ресурси

9.1. Програмне забезпечення та Інтернет-ресурси:

1. http://www.politdumka.kiev.ua/ – політичне інтернет-видання Інституту посткомуністичного суспільства і журналу «Політична думка»
2. http://www.politik.org.ua/ – сайт Українського центру політичного менеджменту
3. http://www.icps.kiev.ua/ – сайт міжнародного центру перспективних досліджень
4. http://www.ucipr.kiev.ua/ – сайт українського незалежного центру політичних досліджень
5. http://www.politics.ellib.org.ua/ – онлайн бібліотека з політології та політичних наук
6. http://www.ipsa-aisp.org/ – міжнародна асоціація політичної науки.
7. http://www.apsanet.org/ – американська асоціація політичної науки.
8. http://www.epsanet.org/ – європейська асоціація політичної науки
9. http://www.worldpolitics.org/ – політичний атлас сучасності
10. http://www.pr-center.org.ua/ - веб-ресурс для недержавних організацій, які цікавляться питаннями просування своїх інституцій за допомогою комунікативних технологій
11. http://www.prweek.com/ - Онлайн-версия одного з найбільших видань про PR
12. http://www.piar.kiev.ua/ - Асоціація політичних консультантів України

9.2. Методичне забезпечення

На заняттях і під час самостійній роботі студентів використовуються методичні рекомендації щодо вивчення дисципліни, ілюстративні комп'ютерні дидактичні матеріали, які розроблені на кафедрі, а саме:

1. Опорні конспекти лекцій.
2. Навчальні посібники, підручники, навчально-методичні посібники, методичні рекомендації з курсу.
3. Плани семінарських занять та завдання для самоконтролю.
4. Роздатковий матеріал у вигляді таблиць, схем, діаграм і графіків.
5. Тексти праць мислителів попередніх поколінь та сучасників, законодавчо-нормативні акти, статистичні дані (наявні у читальній залі та у електронному варіанті).
6. Засоби підсумкового контролю (комп'ютерна програма тестування, комплект друкованих завдань для підсумкового контролю).

7. Перелік тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів.
8. Презентації.
9. Нормативні акти України, РЄ, ЄС, ООН.

Викладання навчальної дисципліни забезпечується сучасними технічними засобами навчання, які побудовані на новітніх інформаційно-комунікаційних технологіях (мультимедійний комп'ютер, мультимедійний проектор, інтерактивний комплекс SMART Board, авторські засоби мультимедіа).